

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 64/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Perhács, s. r. o., Jelenec 353, v mene ktorej koná advokát Mgr. JUDr. Zoltán Perhács, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. 1 Tp 10/2019 z 30. októbra 2019, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 40/2019 z 21. novembra 2019, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a konaní a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. 1 Tp 10/2019 z 30. októbra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 40/2019 z 21. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obvinený zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

3. Sťažovateľ bol napadnutým uznesením špecializovaného súdu vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Týmto uznesením bolo do väzby vzatých aj 12 ďalších obvinených, ktorí mali byť taktiež členmi skupiny tzv. [REDACTED].

4. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu, ako aj sťažnosti ďalších obvinených.

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že „*skutkový základ výrokovej časti uznesenia o vznesení obvinenia v bode 1*“ je „*tak vágny a všeobecný, že nepokrýva ani len podstatu obligatórnych znakov skutkových podstát trestného činu, z ktorého je obvinený*“. Tvrdí, že nikdy nebol členom skupiny tzv. [REDAKOVANÉ], že nebolo preukázané, že by dával akékoľvek konkrétne príkazy jej členom, resp. ich od nich dostával, a že svedkovia, ktorí takto vypovedali, klamú v snahe vyhnúť sa vlastnej trestnej zodpovednosti. Z uznesenia o vznesení obvinenia nie je zrejmé, komu mal byť sťažovateľ podriadený, koho pokyny mal plniť, ktoré osoby mali byť podriadené sťažovateľovi a činnosť ktorých osôb mal sťažovateľ koordinovať.

6. Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, najvyšší súd sa podľa sťažovateľa uspokojil s odkazom na udalosti v podniku [REDAKOVANÉ], po ktorých mal sťažovateľ ujsť a skrývať sa, avšak tvrdenia svedkov v tomto smere nie sú pravdivé. Sťažovateľ zdôrazňuje, že v takomto prípade sa v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyžaduje osobitná obozretnosť pri použití výpovedi korunných svedkov. Sťažovateľ vo vzťahu k udalosti v podniku [REDAKOVANÉ] nemá vedomosť o tom, že by bol políciou hľadaný, a dopĺňa, že nikdy po ňom nebolo vyhlásené pátranie. Existencia tohto väzobného dôvodu navyše nie je podporená inými okolnosťami, napr. charakterom stíhanej osoby, jej morálkou, väzbami na krajinu a rodinným vzťahmi.

7. Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, aj tu je odôvodnenie najvyššieho súdu nedostatočné. Všeobecné konštatovanie o organizovanej skupine a členstve v nej nemôžu obstať pri individualizácii dôvodnosti tzv. kolúznej väzby. Sťažovateľ osobitne dáva do pozornosti, že skutok, ktorý mu je kladený za vinu, sa mal stať v období minimálne od roku 2003 a najmenej do roku 2007 a ani jeden zo svedkov alebo zo spoluobvinených neuviedol, že by sťažovateľ mal alebo sa aspoň snažil ovplyvniť niekoho, a to už akýmkoľvek spôsobom. Predpokladom

tzv. kolúznej väzby obvineného musí byť jeho aktívna činnosť smerujúca k mareniu skutočností závažných pre trestné stíhanie, čo v jeho prípade zjavne absentuje.

8. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„• *Základné právo na osobnú slobodu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru, postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.11.2019, sp. zn. 3Tost/40/2019 v spojení postupom a rozhodnutím - uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 30.10.2019, sp. zn. 1Tp/10/2019, porušené bolo.*

• *Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.11.2019, sp. zn. 3Tost/40/2019 v spojení s uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 30.10.2019, sp. zn. 1Tp/10/2019, sa zrušuje.*

• *Ústavný súd Slovenskej republiky obvineného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] prepúšťa z väzby.*

• *Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000,- Eur (slovom päťtisíc eur)...*

• *Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva trovy právneho zastúpenia...“*

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Konanie pred ústavným súdom upravuje zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo

dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

16. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

17. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

18. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

19. Podľa čl. 8 ods. 1 listiny osobná sloboda je zaručená.

20. Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

21. Podľa čl. 8 ods. 5 listiny do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

22. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

23. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

24. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 177/03). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

25. Do právomoci ústavného súdu v zásade nepatrí preskúmať postup, či správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý ich viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby, resp. na ponechanie vo väzbe. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03).

26. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je tak daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS465/2011). Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné (IV. ÚS 333/08, II. ÚS 343/09).

27. Pokiaľ ide o „dôvodné podozrenie“ zo spáchania trestného činu v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, to predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré by uspokojili objektívneho pozorovateľa, že dotknutá osoba mohla spáchať daný trestný čin (rozsudok vo veci Ilgar Mammadov proti Azerbajdžanu z 22. 5. 2014, sťažnosť č. 15172/13, bod 88).

28. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

29. Z judikatúry EŠLP ďalej vyplýva, že odvolací (resp. sťažnostný) súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí odpovedať na každý argument osoby, ktorá je pozbavená osobnej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto

osobou, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94).

30. Ak súd neposkytne pre svoje rozhodnutie dostatočné dôvody alebo vydáva opakujúce sa stereotypné rozhodnutia, ktoré nedávajú odpoveď na námietky sťažovateľa, uvedené môže mať za následok porušenie dohovoru (rozsudok vo veci G. B. a ďalší proti Turecku zo 17. 10. 2019, sťažnosť č. 4633/15, bod 176).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

31. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

32. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

33. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, dostupný účinný opravný prostriedok vo forme sťažnosti podanej najvyššiemu súdu, ktorý sťažovateľ aj využil. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

34. Sťažovateľ pre ústavným súdom namieta nedostatočnosť a nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia, ako aj nedostatočné odôvodnenie väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku.

35. Ústavný súd na úvod konštatuje, že z predložených dokumentov nevyplýva, že by sťažovateľ všetky svoje námietky proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu uplatnil aj v konaní pred najvyšším súdom ako súdom sťažnostným, čo je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mal vôbec právomoc o tej-ktorej námietke uplatnenej v ústavnej sťažnosti rozhodovať (pozri III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 399/2014, III. ÚS 520/2014). Zohľadňujúc postavenie sťažovateľa ako väzobne trestne stíhanej osoby a dôležitosť práv, ktorých porušenie pred ústavným súdom namieta [právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 dohovoru, ktoré v zmysle dohovoru patrí medzi najdôležitejšie práva v „demokratickej spoločnosti“ (pozri rozsudok vo veci Ludent proti Poľsku z 18. 3. 2008, sťažnosť č. 11036/03, bod 45)], však ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné túto podmienku konania overovať, keďže napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v spojení s napadnutým uznesením špecializovaného súdu dávajú podľa názoru ústavného súdu dostatočnú a relevantnú odpoveď na všetky sťažovateľom uplatnené námietky.

36. Vzhľadom skutočnosť, že napadnuté uznesenie špecializovaného súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tvoria jeden celok (m. m. I. ÚS 379/2018, I. ÚS 161/2019), ústavný súd pri preskúmaní zákonnosti a ústavnosti pozbavenia slobody sťažovateľa vychádzal z oboch týchto rozhodnutí.

K zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia

37. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že „*skutkový základ výrokovej časti uznesenia o vznesení obvinenia v bode 1*“ je „*tak vágny a všeobecný, že nepokrýva ani len podstatu obligatórnych znakov skutkových podstat trestného činu, z ktorého je obvinený*“. Tvrdí, že nikdy nebol členom tzv. skupiny [REDAKOVANÉ] že nebolo preukázané, že by dával akékoľvek konkrétne príkazy, resp. ich dostával, a že svedkovia, ktorí takto vypovedali, klamú v snahe vyhnúť sa vlastnej trestnej zodpovednosti. Z uznesenia o vznesení obvinenia nie je zrejmé, akej osobe či osobám mal byť podriadený, koho pokyny mal plniť, ktoré osoby mali byť jemu podriadené a činnosť ktorých osôb mal koordinovať.

38. Špecializovaný súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol: «*Z obsahu predloženého vyšetrovacieho spisu ČVS:PPZ-105/NKA-BA2-2019 sa zisťuje, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky trestných činov tak, ako to uviedol vyšetrovateľ v príslušnom uznesení a zároveň sú dostatočne zadokumentované dôkazy, ktoré zakladajú dôvody na podozrenie, že skutky spáchali tí obvinení, ako sú títo menovite uvedení pri jednotlivých skutkoch.*

Vec je stále v štádiu vyšetrovania a súd nemôže hodnotiť doposiaľ získané dôkazy tak, ako je tomu na hlavnom pojednávaní, kde jednotlivé dôkazy vykonáva a hodnotí z hľadiska dokázania viny alebo nevinu obvinených. Zatiaľ získané dôkazy však celkom postačujú pre záver o dôvodnosti podozrenia voči všetkým trinástim obvineným.

Tak ako prokurátor, aj sudca pre prípravné konanie svoje zistenia a z nich vyplývajúce závery mohol založiť najmä na obsahu výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Z obsahu výpovedí menovaných svedkov vyplýva, že títo boli v rôznych časových obdobiach, počnúc rokom 2004 a až do roku 2015, členmi skupiny „[REDAKOVANÉ]“. V rámci hierarchickej štruktúry menovanej skupiny zastávali rôzne pracovné pozície, boli tzv. biletári, ale fungovali aj ako

ochrankári. Čo je dôležité, svedkovia v podstate zhodne vypovedali v trestnej veci vedenej pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 ako aj v trestnej veci vedenej pod ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016. Možno už teraz konštatovať, že o podstatných skutočnostiach títo svedkovia vypovedali v zásade zhodne. V čase, keď pôsobili v skupine, prišli do styku s výkonnou zložkou skupiny „[REDAKOVANÉ]“ s tzv. „čiernym výjazdom“. Jasne pomenovali to, že tzv. „čierny výjazd“ bola skupina osôb, ktorá v rámci skupiny „[REDAKOVANÉ]“ zabezpečovala ochranu prevádzok, ktorá nespádala pod niektorú z SBS služieb riadených členmi skupiny. V prípade problémov v podniku, ktoré nezvládali vyriešiť biletári, poskytol výjazd pomoc. Napokon výjazd mohli využívať aj osoby patriace do riadiaco-rozhodovacej zložky skupiny a do riadiaco-výkonnej zložky skupiny v prípade útokov od členov iných zločineckých skupín ako „[REDAKOVANÉ]“ či „[REDAKOVANÉ]“. Vo vzťahu k osobám aj ku riadeniu „čierneho výjazdu“ sa vypočutí svedkovia zhodne vyjadrili, že riadenie činnosti výjazdu spadalo pod [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že vo výpovediach svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nejde o osamotenú, jednotlivú výpoveď tzv. svedka „kajúcnika“, ktorú by bolo potrebné hodnotiť veľmi zdržanlivo a opatrne, pokiaľ by išlo o jediný usvedčujúci dôkaz proti tomu-ktorému obvinenému. V tomto prípade však ide o osoby pohybujúce sa v prostredí zločineckej skupiny dlhodobo, poznali teda pomery v skupine viac než dobre. Práve preto pôsobia ich výpovede nateraz vierohodne, lebo svedkovia vypovedajú o takých detailoch, ktoré bez prežitého priamo na mieste nemali odkiaľ zistiť.

Skôr spomenuté hodnotenie výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sa vzťahuje aj na výpovede svedka [REDAKOVANÉ]. Menovaný ako člen výjazdu disponoval všetkými potrebnými informáciami, aj preto vypovedal tak podrobne tiež len o tom, čo musel prežiť. Bolo by skôr prekvapením, keby ako člen výjazdu, plniac konkrétne úlohy zadané v konkrétnom čase a konkrétnymi osobami, by sa náhle nevedel rozpamätať na nič. Pre svoje znalosti pomerov v skupine „[REDAKOVANÉ]“ vedel svedok veľmi podrobne popísať tak štruktúru, ako aj personálne obsadenie výjazdu skupiny „[REDAKOVANÉ]“. Už teraz možno konštatovať, že svedok [REDAKOVANÉ] vypovedal o podstatných skutočnostiach, ktoré sú predmetom vyšetrovania v podstate zhodne, ako svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

Oproti týmto svedkom však svedok [REDACTED] vypovedal aj nasadení a činnosti členov „čierneho výjazdu“ vo vzťahu k reálnym skutkom, z ktorých niektoré sú uvedené aj v jednotlivých bodoch uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 28.10.2019 vo veci pod sp. zn. ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019.

Napokon nemožno opomenúť ani výpoveď obvineného [REDACTED] (z 28.10.2019, č.l. 528-538, zv.II). Tiež ide o osobu priamo z prostredia zločineckej skupiny. Tento obvinený začínal ako biletár v podniku [REDACTED]. Neskôr [REDACTED] rozhodol o jeho preradení do herne [REDACTED]. Obvinený [REDACTED] uviedol, že niekedy v roku 2004, koncom roka prišiel za ním [REDACTED], ktorý mu povedal, že bude pracovať od nového roku vo výjazde. Obvinený [REDACTED] túto prácu zobral ako lepšie platenú a zarábala približne 20.000,-SKK mesačne. Obvinený vypovedal okrem iného aj o tom, že vo výjazde boli dve zmeny po štyri osoby, pričom jednu zmenu riadil [REDACTED], ktorý ich aj vyplácal v hotovosti a druhú riadil [REDACTED]. Spolu s obvineným [REDACTED] pôsobila vo výjazde osoba pod vlastným menom [REDACTED], ktorého volali „Mad'ar“ a pochádzal z [REDACTED] [REDACTED], osoba s prezývkou „[REDACTED]“, ďalšia osoba, ktorú poznal len pod vlastným menom „[REDACTED]“, [REDACTED] [REDACTED] prezývaný „Zúbko“ a [REDACTED]. Táto činnosť bola vykonávaná aj bez zmluvy. Počas zmeny čakali niekde v podniku pokiaľ zazvoní telefón, aby išli do niektorého podniku ([REDACTED] [REDACTED]) vyriešiť problém. Premiestňovali sa vozidlom Škoda Octavia Combi bielej farby.

Vyššie opísaný spôsob konania jednotlivých obvinených ako členov zločineckej skupiny veľmi detailne a tým aj presvedčivo uvádza praktiky fungovania zločineckej skupiny jednak voči svojim vlastným členom, ale aj navonok voči „neposlušným“ osobám, ktoré sa nechceli podriaďovať praktikám zločineckej skupiny. Vydieranie, poškodzovanie majetku, podpaľovanie majetku, zastráňovanie silou a hrozenie ujmom na zdraví alebo až smrťou jednoznačne patria do spôsobu fungovania zločineckej skupiny.

Viacere listinné dôkazy dopĺňajú výpovede jednotlivých svedkov a korešpondujú so zisteným skutkovým stavom nachádzajúcim sa vo výrokových vetách jednotlivých skutkov, pričom v prípade výpovedí svedkov z iných trestných konaní, ktoré tvoria súčasť spisového materiálu, ide o výpovede - dôkazy získané zákonným spôsobom.»

39. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol: «Zhodne všetci obvinení trestnú činnosť odmietajú, niektorí odmietajú vypovedať a v konaní o vzatí do väzby uplatnili námietky voči samotnému obvineniu. Z pohľadu posúdenia dôvodnosti trestného stíhania obvinených ako sťažovateľov považuje Najvyšší súd SR za podstatné uviesť, že podľa uznesenia o vznesení obvinenia, podľa tam ustáleného skutku, ide o zločineckú skupinu „[REDAKOVANÉ]“ štruktúrovanú skupinu osôb, dlhodobo najmenej od začiatku roku 2003 až doposiaľ (slovné vyjadrenie „doposiaľ“ uvedené pri niektorých obvinených) pôsobiacu na území Slovenskej republiky, v ktorej jednotlivých zložkách sú obsiahnutí aj všetci obvinení nachádzajúci sa vo väzbe ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] = riadiaco-rozhodovacia zložka, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] = riadiaco-výkonná zložka, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] = výkonná zložka, [REDAKOVANÉ] ako osoba činná pre [REDAKOVANÉ], t. j. osoba majúca na starosti „krytie skupiny“, aby nedošlo k ohrozeniu jednotlivých zložiek riadiaco-rozhodovacej a riadiaco-výkonnej skupiny). Z uznesenia o vznesení obvinenia je teda zrejmé postavenie jednotlivých osôb a rovnako aj ďalšie skutky 2/ až 11/ obsahujú dostatočne konkrétny opis toho, v čom mala spočívať činnosť jednotlivých sťažovateľov vo vzťahu k trestnej činnosti, ktorá sa im kladie vinu, a to v podstate od roku 2003 až doposiaľ.

Preskúmaním predloženého spisového materiálu v rozsahu zodpovedajúcom rozhodnutiu o väzbe obvinených Najvyšší súd ďalej zistil, že skutkové zistenia uvedené v uznesení o vznesení obvinenia majú v tomto štádiu konania dostatočnú oporu v doposiaľ zabezpečených dôkazoch - najmä v listinných dôkazoch a výpovediach svedkov ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) tak, ako na tieto dôkazy poukazuje aj sudca pre prípravné konanie.

Vzhľadom na námietky obvinených, ktorými spochybňujú dôvodnosť ich trestného stíhania, považuje Najvyšší súd SR za potrebné na tomto mieste pripomenúť, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvinených, ale posudzujú len to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, v ktorom sa vidí trestný čin. Existencia takéhoto dôvodného podozrenia pritom predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho

pozorovateľa o tom, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako skutočnosti potrebné k odôvodneniu odsúdenia, alebo i k podaniu obžaloby, čo je predmetom až ďalšej fázy trestného konania. Z toho zároveň vyplýva, že v konaní o väzbe súdy nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou. Takéto hodnotenie je totiž vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré v prípade postavenia obvinených pred súd nasleduje potom, čo bolo v súlade so zásadami bezprostrednosti a ústnosti vykonané celé dokazovanie.

Pokiaľ preto obvinení v podaných sťažnostiach namietali zákonnosť, resp. nezákonnosť dôkazov, takéto námietky sú vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti v tomto štádiu konania predčasné, lebo v rámci rozhodovania o väzbe nemôže súd vyvodzovať, ktoré dôkazy sú zákonné a ktoré nezákonné, pretože uvedené bude predmetom konania vo veci samej. Základným podkladom pre splnenie podmienky, či môže súd rozhodovať o väzbe, je ustanovenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku - vznesenie obvinenia konkrétnej osobe, a to bolo podľa vyššie uvedeného uznesenia naplnené.»

40. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v spojení s napadnutým uznesením špecializovaného súdu dáva dostatočnú a jasnú odpoveď na všetky sťažovateľom prezentované námietky vo vzťahu k zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia.

41. Z označených rozhodnutí sa ústavný súd presvedčil, že v danom prípade existuje „dôvodné podozrenie“ zo spáchania trestného činu sťažovateľom, ktoré je podporené existenciou viacerých skutočností a informácií, ktoré by uspokojili objektívneho pozorovateľa v tom smere, že sťažovateľ mohol spáchať daný trestný čin (v podstate zhodné výpovede viacerých svedkov v rôznych trestných veciach).

42. Na tomto mieste aj ústavný súd zdôrazňuje, že v konaní o väzbe nie je úlohou súdu rozhodnúť o vine či nevine obvineného (sťažovateľa), ale „iba“ o tom, či sú splnené materiálne a formálne podmienky väzby (II. ÚS 115/2016, III. ÚS 183/2018).

43. Pokiaľ ide o nespoľahlivosť svedeckých výpovedí, špecializovaný súd a najvyšší súd poukázali okrem iného na to, že viacerí svedkovia vypovedali o podstatných skutočnostiach zhodne v rôznych trestných veciach a že v danej veci nejde o jednotlivú výpoveď tzv. svedka kajúcnika, tak ako to v ústavnej sťažnosti tvrdí sťažovateľ.

44. Rovnako neobstojí námietka sťažovateľa o tom, že z uznesenia o vznesení obvinenia nie je zrejmé, akej osobe alebo akým osobám mal byť sťažovateľ podriadený, koho pokyny mal plniť, ktoré osoby mali byť podriadené jemu a činnosť ktorých osôb mal koordinovať. Z citovanej časti odôvodnení napadnutých rozhodnutí podľa názoru ústavného súdu jasne vyplýva, aké jednotlivé zložky mali v rámci skupiny tzv. [REDAKOVANÉ] existovať, ktorý obvinený (vrátane sťažovateľa) mal byť v akej zložke zaradený a aké boli vzťahy medzi týmito zložkami.

45. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľovi sa v konaní pred ústavným súdom nepodarilo žiadnym ústavnoprávne relevantným spôsobom spochybniť zákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia.

K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku

46. Sťažovateľ ďalej namieta, že najvyšší súd sa uspokojil s odkazom na udalosti v podniku [REDAKOVANÉ], po ktorých mal sťažovateľ ujsť a skrývať sa, avšak tvrdenia svedkov v tomto smere nie sú pravdivé. Sťažovateľ vo vzťahu k udalosti v podniku [REDAKOVANÉ] nemá vedomosť o tom, že by bol políciou hľadaný, a dopĺňa, že nikdy po ňom nebolo vyhlásené pátranie. Existencia tohto väzobného dôvodu navyše nie je podporená inými okolnosťami, napr. charakterom stíhanej osoby, morálkou, väzbami na krajinu a rodinným vzťahmi.

47. Špecializovaný súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: *«Pokiaľ ide o jednotlivé väzobné dôvody uvedené v § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku, predovšetkým je potrebné uviesť to, že sudca pre prípravné konanie podľa obsahu návrhu prokurátora a obsahu predloženého vyšetrovacieho spisu nemohol konštatovať pri niektorých obvinených okrem hrozby vysokého trestu aj existenciu*

konkrétnych skutočností, ktoré by odôvodňovali obavu z tzv. útekovej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Tak ako v prípade kolúznej väzby, ani v prípade útekovej väzby nie je potrebné, aby ku kolúznemu, alebo „útekovému“ konaniu už došlo, postačí preukázanie skutočností, ktoré nasvedčujú tomu, že k takémuto konaniu môže dôjsť v budúcnosti. Takéto preukázanie skutočností nasvedčujúcich tomu, že by mohlo dôjsť k „útekovému“ konaniu u niektorých obvinených nenastalo, a tak argumentácia o hrozbe uloženia vysokých trestov ostala osamotená. Týka sa to obvinených [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], ktorí neboli vzatí do väzby aj z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

U osôb obvinených [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] pristupuje k hrozbe uloženia vysokého trestu ďalšia významná skutočnosť. Po spáchaní „skutku [REDACTED]“ jednotliví obvinení ušli a skrývali sa a boli tak nedosiahnuteľní pre potreby orgánov činných v trestnom konaní. To vyplýva z výpovede svedka [REDACTED] (č.l. 669-705), obsah ktorej je v danom prípade podporená aj výpoveďou [REDACTED] (č.l. 2109-2117) v trestnej veci ČVS: PPZ-898/NKA-BA2-2019. Svedok Walzer vypovedal, že vie priamo od [REDACTED] o tom, že je jedným z páchatel'om „skutku v [REDACTED]“, pričom v čase, keď svedok [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] kontaktoval, sa tento schovával a približne po týždni na osobnom stretnutí [REDACTED] svedkovi oznámil, že sa skrýval kvôli napadnutiu čašníka v [REDACTED], ktorého tam mali spoločne s [REDACTED] „rozbiť“ na žiadosť majiteľa podniku [REDACTED]. Podľa výpovedí svedkov majiteľ podniku [REDACTED] platil za podnik [REDACTED] „výpalné“ skupine „[REDACTED]“ a výjazd, ktorý mali na starosti práve [REDACTED] a [REDACTED] si privolal, aby fyzickým násilím prinútili čašníka [REDACTED], aby sa priznal ku krádeži. Takéto skrývanie sa malo za následok značne oneskorené doručenie uznesenia o vznesení obvinenia [REDACTED] [REDACTED] až dňa 03.08.2006, [REDACTED] dňa 10.08.2006 a napokon [REDACTED] [REDACTED] až dňa 22.02.2007.»

48. Najvyšší súd k tomuto uviedol: «Nebolo možné sa stotožniť s dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku u obvinených [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ktorý vyvodzoval prokurátor zo skutočnosti, že títo obvinení pri hrozbe vysokého trestu vzbudzujú dôvodnú obavu, že sa

budú skrývať (strana 6 posledný odsek návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby). Samotná hrozba vysokého trestu nie je totiž bez ďalšieho spôsobilým väzobným dôvodom. Na to, aby hrozba vysokého trestu bola dôvodom na tzv. útekovú väzbu, musia pristúpiť a predovšetkým byť preukázané aj iné skutočnosti, ktoré musia byť konkrétne a vyplývať z konania obvineného, prípadne z iných skutkových okolností, a možno z nich bezpečne vyvodiť, že existuje dôvodná obava, že pre hrozbu vysokého trestu by obvinený mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu (I. ÚS 187/2009 z 25. novembra 2009).

Uvedené však nemožno konštatovať u obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], u ktorých existujú konkrétne skutočnosti, ktoré reálne zakladajú dôvodnú obavu, že ujdú alebo sa budú skrývať a nemožno ich prehliadať, lebo sú imanentným prvkom minulosti obvinených a vypovedajú doposiaľ o ich spôsobe života a životných sklonoch:

- v neprospech obvineného [REDAKOVANÉ] svedčia sklony k vyhýbaniu sa zodpovednosti v minulosti, viažuce sa k udalosti v podniku „[REDAKOVANÉ]“, po ktorej obvinený ušiel (č. l. 2116 spisu - výpoveď [REDAKOVANÉ] z 25. septembra 2019), ktorú výpoveď podporuje aj výpoveď [REDAKOVANÉ], podľa ktorého po udalosti „musel [REDAKOVANÉ] utiecť zo Slovenska, aby ho nechytli (č. l. 683 spisu výpoveď [REDAKOVANÉ] zo 7. augusta 2010)...

Vyššie uvedené reálie výrazne spochybňujú námietky obvinených. V tejto súvislosti je nevyhnutné uviesť, že konkrétna skutočnosť podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nemusí vyplývať v rámci toho-ktorého konkrétneho konania, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, ale ide u osobný prvok každého obvineného v jeho minulom každodennom živote, či niekedy konkrétne konal, resp. opomenul konať tak, aby v rovine objektívnej reality bolo možné dospieť k záveru o existencii konkrétnej skutočnosti zakladajúcej pozitívny záver o naplnení dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, čo vzhľadom na uvedené naplnené bolo.»

49. Z citovaných častí odôvodnení napadnutého uznesenia špecializovaného súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že existencia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku bola u sťažovateľa odôvodnená poukazom na jemu hroziaci trest a taktiež na „skutok [REDAKOVANÉ]“.

50. Ústavný súd poukazuje na to, že špecializovaný súd a najvyšší súd svoje závery vo vzťahu k udalostiam nadväzujúcim na „skutok [REDACTED]“ podporili odkazom nielen na výpovede svedkov, ale aj na oneskorenie doručenia uznesenia o vznesení obvinenia sťažovateľovi. Takého odôvodnenia existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v okolnostiach tejto veci nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za nedostatočné. Na ústavnej udržateľnosti uvedených záverov špecializovaného súdu a najvyššieho súdu nemôže nič zmeniť ani tvrdenie sťažovateľa, že nebol políciou hľadaný a že po ňom nikdy nebolo vyhlásené pátranie.

51. Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že špecializovaný súd a najvyšší súd v skutočnosti neopomenuli prihliadnúť na ďalšie okolnosti vo vzťahu ku sťažovateľovi (jeho charakter, rodinné väzby a podobne), tak ako to sťažovateľ tvrdí so svojej ústavnej sťažnosti, ale vo svetle už uvedených skutočností ich nepovažovali za rozhodujúce, resp. také, ktoré by prevážili už opísanú obavu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

52. Ústavný súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že odôvodneniu existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v sťažovateľovom prípade nemožno z ústavnoprávneho vyčítať také nedostatky, ktoré by spochybnili zákonnosť, resp. ústavnosť jeho väzby.

K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku

53. Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je podľa názoru sťažovateľa príliš formalistické. Všeobecné konštatovanie o organizovanej skupine a členstve v nej nemôžu obstať pri individualizácii dôvodnosti tzv. kolúznej väzby. Sťažovateľ osobitne dáva do pozornosti, že skutok, ktorý mu je kladený za vinu, sa mal stať v období minimálne od roku 2003 a najmenej do roku 2007 a ani jeden zo svedkov alebo zo spoluobvinených neuviedol, že by sa sťažovateľ mal alebo sa aspoň snažil ovplyvniť niekoho,

a to už akýmkoľvek spôsobom. Predpokladom tzv. kolúznej väzby obvineného musí byť aktívna činnosť smerujúca k mareniu skutočností závažných pre trestné stíhanie, čo v jeho prípade zjavne absentuje.

54. Špecializovaný súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: *«K existencii zákonného dôvodu kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku treba uviesť, že táto nevyžaduje preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvinených, ale postačuje preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumovú (dôvodnú) obavu, že obvinení by sa s veľkou pravdepodobnosťou mohli v prípade ponechania na slobodu dopustiť konania kolúznej povahy, čo je v danom prípade dostatočne preukázané.*

Je potrebné uviesť ale aj to, že možno dať za pravdu obhajobe v tom, že vo všeobecnosti plynutie času zoslabuje akýkoľvek dôvod väzby. V zásade uplynutie viacerých rokov od spáchania skutkov obvinenými je pri väčšine skutkov (rok 2009 a nasledujúce roky) naozaj dlhá doba na to, aby po takto dlhej dobe bol niekto stíhaný väzobným spôsobom. Je však potrebné uviesť i to, že v prípadoch kolúznych väzieb plynutie času na zánik väzobných dôvodov nehrá až tak dôležitú úlohu ako v prípadoch tzv. útekových alebo „pokračovacích“ väzieb. Záujem na eventuálnom ovplyvňovaní svedkov, či spoluobvinených sa totiž plynutím času nezoslabuje takmer nijakým spôsobom. Inak povedané, ak sú dané konkrétne skutočnosti, ktoré dôvodnia obavu z ovplyvňovania svedkov, tieto existujú bez ohľadu na to, či k trestnému stíhaniu dôjde s krátkym časovým odstupom, alebo s odstupom siedmich, či dokonca až deviatich rokov ako v teraz prejednáwanej veci.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť najmä tú skutočnosť, že v štádiu po začatí trestného stíhania mnohí svedkovia musia byť znovu vypočutí. Práve na uznesenie o začatí trestného stíhania (§ 199 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a zároveň aj o vznesení obvinenia (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku) celkom 25 osobám sp. zn. ČVS:PPZ-105/NKA-BA2-2019 z 28.10.2019 poukazovali takmer všetci obhajcovia v podstate ako na okolnosť, ktorá robí výsluch svedka [REDAKOVANÉ] nezákonným, lebo menovaný svedok bol vypočutý ešte pred začatím trestného stíhania. Je ale v uvedenej súvislosti pozoruhodné to, že výpovede ostatných svedkov a vôbec všetky dôkazy už obhajcami neboli označené

ako nezákonné v záverečných vyjadreniach pred rozhodnutím o vzatí obvinených do väzby. Obhajcom „vadžil“ ako nezákonný v podstate výsluch svedka [REDACTED].

Práve s poukazom na praktiky zločineckej skupiny (viď niektoré až brutálne spôsoby spáchania skutkov v uznesení o vznesení obvinenia) celkom reálne hrozí obava z toho, že obvinení po prepustení na slobodu budú pôsobiť najmä na spolupracujúcich svedkov, alebo niektorých spoluobvinených tak, aby došlo k želanej „zmene“ ich výpovedí v prospech členov zločineckej skupiny. Rovnako tak hrozí obava z pôsobenia aj na tých svedkov, ktorí by mohli svojou výpoveďou členov zločineckej skupiny taktiež usvedčiť, ale majú reálny strach z následnej odvety a z represii od členov zločineckej skupiny, ktorí zostanú na slobode. Takíto svedkovia nesmú mať obavu o svoje zdravie alebo dokonca život, že v prípade pravdivých výpovedí sa dočkajú odvety zo strany členov zločineckej skupiny, pokiaľ títo členovia budú na slobode.

Sudca pre prípravné konanie nad rámec argumentov prokurátora k väzobným dôvodom u obvinených podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku len poukazuje na spôsoby, akým mali byť niektoré skutky spáchané. Práve v spôsobe ich vykonania možno vidieť kumuláciu väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku.

Len stručne treba poukázať najmä na skutky pod bodom 2 a 3 uznesenia o vznesení obvinenia, keď [REDACTED] musel pravidelne platiť „výpalné“, a keď sa už nechcel podrobiť tomuto procesu, došlo k hodeniu neznámej horľaviny do spálne jeho domu v skorých ranných hodinách, kde mohlo uhorieť sedem osôb, na skutok pod bodom 4, kde obvinení naviedli [REDACTED] na zamlčanie okolností jemu známych k účasti páchatel'ov na skutku, násilné vymáhanie „vrátenia“ peňazí uvedené v skutku pod bodom 5 uznesenia, nútenie k nepravdivej výpovedi v súdnom konaní odkazom na [REDACTED], už mŕtveho člena zločineckej skupiny „[REDACTED]“ (skutok pod bodom 6 uznesenia o vznesení obvinenia) a na zvýraznenie hrozby z následku a dosiahnutia želanej výpovede obvinený [REDACTED] mal [REDACTED] pohroziť, že má všade známych a zaplatí narkomanky, ktoré budú krivo svedčiť a urobia z [REDACTED] pedofila.

Už len tento veľmi stručný výpočet niekoľkých konaní aj členov zločineckej skupiny, pričom zatiaľ k poslednému skutku malo dôjsť ešte len 16.06.2019 má dostatočnú výpovednú hodnotu v tom, že obvinení sa zrejme v prípade ich ponechania na slobode

nezastavia pred ničím, čo v skutočnosti neznamená nič iné ako zastrašovanie a ovplyvňovanie svedkov ako majú vypovedať a to aj konaním, ktoré vykazuje znaky pokračovania v páchaní trestnej činnosti.

...

Súd zdôrazňuje, že obvinenými prezentovane pracovné, podnikateľské či rodinné pomery v žiadnom prípade nie sú postačujúcimi argumentami pre to, aby obvinení nemohli byť vzatí do väzby pre niektorý z dôvodov uvedený v § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku v prípade, ak sú na to splnené zákonne podmienky.»

55. Najvyšší súd k existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku uviedol:

«Najvyšší súd SR sa stotožnil s názorom sudcu pre prípravné konanie a priklonil sa vo svojom názore k presvedčeniu prokurátora, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je daný (v niektorých prípadoch nemusí byť člen zločineckej skupiny usvedčený z konkrétneho ďalšieho skutku, ktorý pre skupinu spáchal, pritom iné dôkazy môžu zreteľne a presvedčivo svedčiť o jeho príslušnosti ku skupine, jeho činnosti, či podporovaní skupiny za účelom naplnenia jej cieľov ako zločineckej skupiny). Obvinení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú obvinení zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona v bode 1/ a ostatní obvinení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zo spáchania skutkov s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona ako členovia zločineckej skupiny.

Existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce reálnu obavu, že obvinení budú pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočnosti závažných pre trestne stíhanie, pretože ako už bolo uvedené ich aktívna činnosť pre skupinu sa datuje až do súčasnosti (napríklad skutok 6/ je takto aj formulovaný rok 2019).

Bolo by zároveň popretím účelu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ak by ostal bez povšimnutia tento väzobný dôvod pri štruktúrovaných skupinách, ktoré si dlhodobo budovali „medzi svojimi ľuďmi“ postavenie, zázemie, kontakty, iniciatívne získavali značné výhody aj vo vzťahoch s tretími osobami, ktoré by v prípade úplnej prirodzenej existenčnej slobody konali inak ako pod vplyvom (tlakom) zo strany

obvinených, takéto sklony k ovplyvňovaniu v tomto štádiu konania, po začatí trestného stíhania, sú výrazne posilnené a nemožno ich vylúčiť. Pôsobenie takýchto skupín je v demokratickej spoločnosti neakceptovateľné a je nevyhnutné ich eliminovať na minimum (nulová tolerancia) a aj elimináciou možného kolúzneho správania môže dôjsť k nastoleniu objektívnej pravdy, od vznesenia obvinenia prešiel cca jeden mesiac a jednotlivé procesné úkony sú stále realizované a vzhľadom na časový moment štádia trestného konania je dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného konania náležitý. Napokon o veľkom vplyve tejto skupiny svedčí aj skutočnosť, že sa im podarilo preniknúť a podľa uznesenia o vznesení obvinenia vtiahnuť medzi seba aj osobu z radov stavovskej organizácie (advokáta), čo svedčí o silnom postavení tejto skupiny a možnosti preniknúť medzi rôzne skupiny ľudí.

V danom prípade ide o zločineckú skupinu pozostávajúcu z jednotlivcov, ktorí ako celok mali patriť k skupine „[REDAKOVANÉ]“ a u každého z nich existuje reálna obava ovplyvňovať jednotlivcov vo svoj prospech.

Ide v poradi o tzv. prvotné rozhodnutie o väzbe po vznesení obvinenia od 28. októbra 2019 a v prípade, ak všetky procesné úkony už budú v budúcnosti zrealizované a bude absentovať subjekt, ktorý by mal byť konkrétnym spôsobom zo strany obvinených ovplyvňovaný, nebude prítomný dôvod kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.»

56. Ústavný súd po preskúmaní napadnutých uznesení vo vzťahu k existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku konštatuje, že ich odôvodnenie možno považovať z ústavnoprávneho pohľadu za udržateľné.

57. Špecializovaný súd a najvyšší súd odkázali okrem iného na praktiky skupiny tzv. [REDAKOVANÉ] na jej dlhodobé fungovanie (jeden zo skutkov mal byť spáchaný v roku 2019), ako aj na to, že si do svojich štruktúr mali vtiahnuť aj osobu z radov stavovskej organizácie (advokáta).

58. Ústavný súd vníma námietky sťažovateľa vo vzťahu k tvrdenej nedostatočnej individualizácii odôvodnenia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného

poriadku, zároveň však poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal existenciu tohto väzobného dôvodu pri tzv. štrukturovaných skupinách.

59. Aj ESLP judikoval, že v prípadoch organizovanej trestnej činnosti alebo gangov je často vysoké riziko, že zadržaný, ak by bol prepustený na slobodu, bude vyvíjať nátlak na svedkov alebo ďalších obvinených, alebo inak mať konanie (rozsudok vo veci Štvrtecký proti Slovensku z 5. 6. 2018, sťažnosť č. 55844/12, bod 61; tiež rozsudok Podeschi proti San Marínu z 13. 4. 2017, sťažnosť č. 66357/14, bod 149). Odôvodnenie existencie väzobného dôvodu všeobecným rizikom vyplývajúcim z organizovanej povahy údajnej trestnej činnosti môže byť akceptované ako základ na väzobné stíhanie v počiatočných fázach konania (rozsudok Górski proti Poľsku zo 4. 10. 2005, sťažnosť č. 28904/02, bod 58) a za určitých okolností aj na následné predĺženie väzby (rozsudok Celejewski proti Poľsku zo 4. 5. 2006, sťažnosť č. 17584/04, bod 37).

60. Pokiaľ ide o aktívnu činnosť obvineného, všeobecné súdy poukázali na to, že na existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa nevyžaduje preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvinených, ale postačuje preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumovú (dôvodnú) obavu, že obvinení by sa s veľkou pravdepodobnosťou mohli v prípade ponechania na slobodu dopustiť konania kolúznej povahy, čo v danom prípade považovali dostatočne preukázané vzhľadom na organizovanosť zločineckej skupiny tzv. [REDAKOVANÉ] jej praktiky a dlhodobé fungovanie.

61. Ústavný súd konštatuje, že vo svojej judikatúre už ako ústavne udržateľný akceptoval právny názor, podľa ktorého existencia zákonného dôvodu kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku [na rozdiel od dôvodu opätovného vzatia do väzby podľa § 71 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku] nevyžaduje preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvineného, ale postačuje preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu (dôvodná obava), že obvinený by sa

s veľkou pravdepodobnosťou mohol v prípade ponechania na slobode konania kolúznejskej povahy dopustiť (I. ÚS 365/08, III. ÚS 383/09, IV. ÚS 255/2011, I. ÚS 309/2012).

62. Z pohľadu ústavného súdu je vo vzťahu k väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku podstatné, že všeobecné súdy jeho existenciu v prípade sťažovateľa podporili odkazom na konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvodnú obavu, že by sťažovateľ mohol takto konať (bod 57 tohto uznesenia).

63. Pokiaľ ide o časový odstup od údajného spáchania trestných činov, špecializovaný súd poukázal na to, že záujem na prípadnom ovplyvňovaní svedkov či spoluobvinených sa plynutím času nezoslabuje, ako aj na to, že v štádiu po začatí trestného stíhania mnohí svedkovia musia byť znovu vypočutí. Ani na týchto záveroch nemožno podľa názoru ústavného súdu badať známky formalizmu tvrdeného sťažovateľom.

64. Ústavný súd zároveň považuje za vhodné opätovne poukázať na to, že aj samotný najvyšší súd konštatoval, že pri napadnutom uznesení špecializovaného súdu ide o prvotné rozhodnutie o väzbe po vznesení obvinenia a že v prípade, ak všetky procesné úkony už budú v budúcnosti zrealizované a bude absentovať subjekt, ktorý by mal byť konkrétnym spôsobom zo strany obvinených ovplyvňovaný, nebude prítomný dôvod kolúznejskej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

65. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

66. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu